

Mások hibáit is elnézte, ha tudta, hogy az illető szívvel-lélekkel dolgozik, nem csak ímmel-ámmal. Egyszer Palotai Pista hatalmasat húzott be egy generál pauzába: a főnök megállt, leintett bennünket és azt mondta: „Látják kedveseim, így kell behúzni!”

És beszélnem kell elképesztő általános műveltségéről, nyelvtudásáról, filozófiában, képzőművészetben való jártasságáról; olyan volt, mint egy akadémikus: ógörögtől, latintól a francián, angolon, olaszon, németen át mindent tudott.

Egyszer Newcastle-ban a polgármester úr igen erős tájszólásban mondta el a beszédét a karnagy úrhoz és a zenekarhoz szólva, s egyik angolul jól beszélő kollégánk próbálta fordítani, de bizony akadozva ment a dolog, mire a karnagy úr ráfordult: menjen innen, majd én fordítok tovább; képes volt azt az északi angolt is megérteni.

Minden második születésnapját Németországban ünnepeltük, pár szavas beszéd-

del, ajándékkal köszöntöttük, s ő soha el nem mulasztotta ezek után felköszönteni Brünner Bercit, akinek ugyanaz nap volt a születésnapja, sőt, ha úgy hozta a véletlen, hogy vele egy helyre ültek be a koncert után a „kürtös urak”, ahogy ő mindig hívott minket, rendszerint átküldött az asztalunkhoz egy rundó sört.

Szerette a zenekarát, noha tudott szigorú is lenni. Ha egy-egy nehezebb mű került terítékre, a próba elején, óráját a szokásos moz-

dulattal a pultra téve kijelentette: „Aranyoskám, most nem nézzük az időt: márpedig ennek meg kell lennie!” mondta és lényegre törő, kevés magyarázattal, világos ütésekkel meg is lett mindig minden.

Az utolsó turné után azonnal kórházba vonult, s hosszú idő múltán onnan kijöve felvettük – immár másodszor – Beethoven Eroica-ját. Olyan erőteljes, olyan friss volt, mint a főnixmadár, amely hamvaiból támadt föl. Azt hittük örökéletű lesz, de mint tudjuk, ilyen nincs, azonban olyan igenis van, hogy amíg élünk, emlékezni fogunk rá, és igyekszünk és igyekezzünk ezeket az emlékeket utódainknak, a nálunk sokkal fiatalabbaknak átadni, hogy bennük is tovább éjen a szelleme és tudása, hogy ők is ugyanúgy tisztelhesék őt, ahogyan mi tiszteltük és szeretjük.

Azt mondják, nincs pótolhatatlan ember: én tudom, hogy van, itt nyugszik előttünk sírjában, immár 30 esztendeje.

Debreceni aggodalmak és remények

Somogyi-Tóth Dániel szűkebb büdzséről, új tagokról és a Bartók Teremről

Az utóbbi években egyre többen kíváncsiak a Kodály Filharmónia koncertjeire, s a nemzeti együttesek körébe tartozó társulatok izgalmas előadásokkal várják a publikumot.

Egyelőre azonban úgy tűnik, a következő szezont alacsonyabb büdzséből kell kigazdálkodniuk, ráadásul a zeneművészek elvándorlását is „eredményezheti” az, hogy immár sokkal vonzóbb a pedagógusi pálya... A kórus élére is új vezetőt kell találniuk, hiszen Pad Zoltán a Rádió-énekkarhoz távozik. A Kodály Filharmónia igazgató-művészeti vezetőjének, Somogyi-Tóth Dániel mindez némileg kedvét szegte, hiszen azt érzi, hiába dolgoznak annyit, mégsem tudják művészeik bérét és munkakörülményeit rendezni...

Bízunk azért abban, hogy a következő évadban sikerül mindenre megoldást találniuk, s a Bartók Terem sorsa is megnyugtatóan rendeződik.

I Több vidéki együttes mellett a debreceni énekkar és zenekar is jóval kisebb költségvetéssel számolhat a következő évadban. Mi ennek az oka, s mit tudnak ebben a helyzetben tenni?

– Ez olyan téma, amiről nehéz beszélni anélkül, hogy ne érintsünk kellemetlen kérdéseket is. Míg a 2013-as, minisztériumi, kiegészítő támogatás direkt az intézmény számlájára érkezett, a 2014-es növekmény beolvadt a központi támogatásba, amely pénzüsszeg ennél fogva az önkormányzatnál jelenik meg. Jogilag teljesen rendben lévő módon a fenntartó önkormányzatunk ezt úgy értelmezte, hogy a minisztériumi növekménynek köszönhetően neki ez évben elegendő kevesebbet áldozni az intézmény fenntartására, hiszen a működés, a folytonosság így is biztosított. Ilyen módon a kormányzat által egyértelműen a magyar zeneművészet fejlesztésére szánt növekmény az önkormányzat általános költségvetését segítette, nem pedig a zenekar és a kórus munkáját, a debreceni zenei élet további fejlődését...

I Változtatni kell az anyagi nehézségek miatt a következő évad tervezett műsorain, fellépőin?

– Igazság szerint előre számítottunk erre a helyzetre, és olyan évadot terveztünk, amit a költségvetésünk akkor is biztosan elbírt, ha a dolgok rosszul alakulnak. Nem akartuk a közönséget kitenni egy olyan csalódásnak, amit egy komoly műsorváltozás okozna, bár kétségtelenül jó lett volna ismét világklasszisok neveivel fémjelezni az évadot. Erről lemondtunk, ahogy ezt már a 2013–14-es évadban is tettük, s ezzel szintén biztosítottuk a stabil gazdálkodást. Azt gondolom azonban, hogy az utóbbi években olyan erős koncertre járó közönséget építettünk ki Debrecenben, hogy ez komoly visszaesést az érdeklődésben nem igazán okozhat.

I Komoly gond az is, amiről az évadzárón beszélt: a zenészek béreinek felzárkóztatását a pedagógusokééhoz, ellenkező esetben megállíthatatlan lesz a művészek elvándorlása... Ön szerint mit tehet ez ellen a zenész szakma?

– A helyzet, hogy a minisztériumi növekményhez nem férünk hozzá, éppen ezen a téren okozza a legnagyobb károkat. A kiegészítő pénz markáns részét mindenképpen egy minőségi és mennyiségi tényezőket egyaránt elismerő, „spielpénz-rendszer” ki-

dolgozására fordítottuk volna, amivel megakadályozhatnánk, hogy a zenészeink a tanári pálya felé kacsintgassanak. Ennek a rendszerét nagyrészt már ki is dolgoztuk. Látszik, hogy a kormányzat időről időre egy-egy közalkalmazottakat foglalkoztató szakterületet kiemel, és külön projektként foglalkozik a helyzetük rendezésével. Nekünk az alkalmazáshoz szükséges, azonos diploma miatt közvetlen konkurenciánk a pedagógusi pálya, de azt is látni kell, hogy például a könyvtárosok és sok más, közalkalmazott szakszemélyzet bére szintén rendezetlen mind a mai napig. Véleményem szerint nekünk most azért kell dolgoznunk, hogy ebben, a számunkra mindennél fontosabb és égetőbb ügyben határozott koncepcióval tudjuk a kulturális kormányzat motivációját életre kelteni. Ugyanis maga az összeg, amivel ennek a stratégiai szempontból kiemelten fontos, kulturális szegmensnek a fejlődését biztosítani lehet, lényegesen kisebb, mint bármelyik más szakterületé. Kifejezetten jó megtérülésű befektetés lehetne hát erre megtalálni az adekvát megoldást, s azt meg is valósítani.

■ *Tavaly, a 90. jubileum kapcsán adott interjúban említette, céljai között szerepel a zenekar szakmai erejének növelése, zenei teljesítményének fokozása. Ilyen körülmények között gondolom, az sem egyszerű...*
– Nem bizony. De így is büszkék lehetünk arra, hogy az elmúlt évadban minden nehézség ellenére ismét olyan új tagokat sikerült megnyerni a társulat munkájának, akik emberi és zenei hozzáállásukkal tovább növelik a zenekar művészeti értékét, pozitív energiáit.

■ *Hogyan tudják pótolni a Rádióénekkarhoz szerződő Pad Zoltánt? Vannak már jelöltek? Mit várnak el az új karigazgatótól? Nincs túl sok idő, lehet ilyen hamar megfelelő vezetőt találni?*
– Nehezen tudjuk pótolni karnagy urat, ez egészen biztos. És sajnos ennek is van egy pénzügyi háttere, hiszen Zoli idejében annyira megnőtt a kórus iránti kereslet és olyan mozgalmas élet alakult ki körülötte, amelynek a folytatásához ragaszkodunk.

Viszont ehhez ismét csak versenyképes bért kellene tudnunk ajánlani, mert ennek hiányában a jelöltek köre is leszűkül. Egy ilyen súlyú pályázat bizony nem mindig bizonyul elsőre sikeresnek, de természetesen mindent megteszünk azért, hogy minél gyorsabban jó megoldást találjunk. Arra pedig, hogy Zoli a Rádiókórus élére kapott felkérést, a szomorúság mellett büszkéek is vagyunk, és sok további szép sikert kívánunk neki!

■ *Beszéljünk azért vidámabb hírekről is. Hogyan töltik a nyarat, milyen fellépésekre készülnek?*

– A nyár legfontosabb zenei eseménye lesz idén Debrecenben a 26. Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny, július 31-től augusztus 3-ig, amelyen együtteseinkkel Tallér Zsófia Pert Em Heru című, nagyszabású oratóriumának ősbemutatóját, valamint Csemiczky Miklós Cantata Bucolica című művét tűztük műsorra. A Nyírbátori Zenei Napok keretében Vajda János a város számára komponált művét, a Batori Concertót mutatjuk be Sebestyén Márta közreműködésével, majd több további fellépés után kezdődnek is a Sevillai borbély felújító próbái a Csokonai Színházban.

■ *Nagyon tetszik az a kezdeményezésük, amely szerint, ha valaki nem használja fel a bérletét, akkor ajánlja fel a rászorulóknak. Mi a tapasztalat? Hogyan működik mindez a gyakorlatban?*

– Az első ilyen hangverseny az évadzáró filmzenés koncert volt, és az a tapasztalat, hogy azonnali sikert aratott, mind a bérletek körében, mind az általuk ilyen módon támogatott, gyengénlátók képviselőinél. Minden előadó-művészeti intézmény ismeri a problémát, hogy nehezen lehet mit kezdeni azokkal az üléshelyekkel, amelyek egy koncerten üresen maradnak a bérletes távolléte miatt. Azt gondolom, ez erre egy igazán megfelelő megoldás.

■ *Elégedettségi kérdőívet töltenek ki a közönséggel. Eddig milyenek az eredmények, mi derül ki a válaszokból?*

– Szerencsére a kérdőívekből megállapít-

hatjuk, hogy minden nehézség ellenére jó úton járunk. A publikum elégedettségénél semmilyen más indikátor nem lehet fontosabb számunkra, hiszen a mi egyetlen feladatunk az, hogy minél több embernek adjunk, minél nagyobb értékű és mélyebb tartalmú feltöltődést. Nagyon örülünk annak, hogy a visszajelzések pozitívak – mindez elmondható a gyerekkoncertekről is, amelyekre sokat újítottunk ebben az évadban.

■ *Hogyan látja a zenekar teljesítményét, fejlődését az utóbbi években, mióta átvette a társulat irányítását? Mert, ahogy olvastam a szezonzáró összegzést, szép évadot tudhatnak most is maguk mögött...*

– Megmondom őszintén, hogy azok a rendkívül aggályos, káros és veszélyes elvonások, amelyekről az interjú elején beszéltünk, az embernek könnyen a kedvét szedik, és ez alól sokszor én sem mentesültem. Úgy érzem, hogy hiába dolgoztunk annyit (a növekmény egy jelentős része a kiváló mutatószám-növekedésünkből adódott volna!), mégsem tudtuk megtenni a legfontosabb és legaktuálisabb lépéseket, a művészeink béreinek és munkakörülményeinek rendezését. További aggodalmam az egyre vállalhatatlanabb állapotú Bartók Terem sorsának kérdéses alakulása, hiszen ez a sors nem a mi kezünkben van, nem mi rendelkezünk felette. A közönség mégis kizárólag ezt a koncerttermet szereti – kimondhatjuk, hogy a Bartók Terem a debreceni hangversenyterem. Az ügyben ennek ellenére, sajnos nem történt az utóbbi időben semmilyen pozitív lépés, és ehhez mi, egyedül, nem vagyunk elegek. Nagyon remélem, hogy ebben, s a jövő minisztériumi támogatásainak célnak megfelelő alakításában egyaránt professzionális partner lesz a jövő debreceni városvezetése.

■ *Tematikus szezonnal várja a következő szezonban az érdeklődőket a Kodály Filharmónia. Milyen koncerteket, előadásokat emelne ki a programból?*

– Rendkívül színes évadnak ígérkezik 2014–15, amit már eleve izgalmas irányba állít a nemzetek alapján tematikus koncertek sorozata. A kínálat erősségét növeli a Budapesti Fesztiválzenekar hangversenye, a gyerekeknek szóló filmzene-koncert és a Medveczky Ádám által vezényelt évadzáró operagála is. Nagy örömünkre szolgál, hogy a Filharmónia Magyarország továbbra is kiváló partnerünk a debreceni zenei élet irányításában.

R. Zs.